

Srečno, zadovoljno in uspešno novo leto vam iskreno želijo

DPO in skupščina občine Ljubljana Center. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Dogovorov

DOGOVORI

GLASILO OBČINSKE KONFERENCE SZDL LJUBLJANA CENTER • Leto VII - 24. december 1979 - štev. 23/24

Ob prehodu v novo leto ga skoraj ni med nami, ki ne bi skušal skleniti enoletnih računov o doseženem in nedoseženem, o uspehih in neuspehih, o težkih in prijetnih, veselih trenutkih. Vsega tega je bilo v tem letu. Čeprav nas sedaj tarejo predvsem gospodarske in z njimi povezane preskrbne težave, nam to ne sme zastreti dosežkov letošnjega leta. Izboljšuje se komunalna urejenost v mestu in v občini: z zgrajenimi novimi cestnimi in drugimi povezavami se postopno urejujejo prometne razmere; z gradnjo pomembnih novih objektov se povečuje materialna osnova združenega dela oziroma družbeni standard; tudi realni osebni dohodki so porasli, kljub težjemu gospodarskemu položaju, hkrati pa tudi presegamo načrtovano rast družbenega proizvoda in industrijske proizvodnje v občini. Uspešno smo preverili našo obrambno in samozaščitno pripravljenost in jo izpopolnjujemo, dogovorili smo se oziroma se dogovarjamo o poglobitvi delegatskega sistema in samoupravljanja v krajevnih skupnostih ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Prizadevamo si, da bi pospešili stanovanjsko gradnjo in obnovo starega mestnega jedra in da bi čim uspešneje odpravljali druge, tudi majhne pomanjkljivosti, ki nas ovirajo oziroma povzročajo slabo voljo pri vsakodnevem življenju in delu.

Za leto 1980 si vsi želimo, da bi bilo uspešno. Če bomo složnejši in tudi z večjo odgovornostjo izpolnjevali dogovorjeno, če bomo znali vložiti v delo več znanja in zavzetosti, če se bomo uspeli odreči nekaterim ugodnostim zaradi tega, da bi nas bližnja prihodnost ne presežala več s težavami, če bomo le nekoliko manj besedovali in se le nekoliko bolj sporazumevali ter nato tudi zavihali rokave, bomo dosegli in bi lahko tudi presegli načrtovano. Nujna potreba po stabilnejšem in produktivnejšem gospodarstvu v urejenih in poglobljenih socialističnih samoupravnih odnosih ter pripravljenost vseh nas da to storimo, nas obvezujeta in obenem dajeta tudi poročstvo za še boljši jutrišnji dan. Sklepni nooletni račun družbenega dela in življenja torej nikakor ni negativen in daje vse možnosti za umirjen napredek tudi v prihodnjem letu. S takšnimi predvidevanji in z vero v uspeh naših utemeljenih skupnih prizadevanj želim, v imenu občinske konference SZDL, vsem delovnim ljudem in občanom naše občine uspešno in srečno leto 1980.

Milan Gaspari

KAKŠEN JE IN KAKŠEN NAJ BI BIL CENTER

Hitreje v prenovu

Pred dnevi je ljubljanska redakcija Dela organizirala razgovor za okroglo mizo s predstavniki naše občinske skupščine in njene izvršnega sveta. V tem pogovoru, na katerem so sodelovali predsednik skupščine Miroslav Samardžija, Zdeno Mali, predsednik izvršnega sveta Zora Ude in Dušan Kompare, oba podpredsednika izvršnega sveta, Janko Pompe, predstojnik oddelka za gospodarstvo in finance ter Bogdan Opresnik, predstojnik oddelka za gradbene in komunalne zadeve naše občine, so prisotni pretresli problematiko, ki je za našo občino še posebej značilna. Zaradi pomembnosti izrečenih misli in trditev ta pogovor objavljamo tudi v Dogovorih.

● Opišite nam na kratko občino Center, kako v njej živite in kaj delate?

MIROSLAV SAMARDŽIJA:

Občina Center je že po navedbi stvari nekaj posebnega. Precej se razlikuje, ne le od ostalih ljubljanskih, temveč tudi slovenskih občin. V občini živi na okoli 5 kvadratnih kilometrov prostora 38.000 prebivalcev, zaposlenih pa imamo kar 62.000 delavcev. To predstavlja izredno koncentracijo ljudi, s tem pa tudi množico problemov, s katerimi se srečujemo. Od relativno visokega števila »prebivalcev« v občini pa je le majhen del ljudi resnično aktivnih. Več kot 20 odstotkov prebivalstva sestavljajo že upokojeni občani.

Tudi sama struktura gospodarstva naše občine je takšna, da se moramo povezovati s širšim - ljubljanskim, sloven-

skim in jugoslovanskim prostorom. Prevladuje seveda trgovina, ki ustvari 60 odstotkov družbenega proizvoda občine. Razumljivo je torej, da posvečamo prav trgovini največ pozornosti, vendar stvari še ne uspevamo usmeriti na željeni tir. Predvsem bomo skušali čimprej odpraviti vzroke prepočasnega uveljavljanja samoupravnega sporazumevanja med trgovinskimi in proizvodnimi organizacijami združenega dela in vzpostaviti trajno sodelovanje na osnovah skupnega prihodka in dohodka. Pospešiti bomo morali tudi proces združevanja trgovine v velike, sodobno organizirane in specializirane organizacije.

Veliko težav nam povzroča predvsem zunanja trgovina. Omeniti velja, da ima v naši občini sedež okoli 60 odstotkov slovenskih trgovinskih organizacij, ki se ukvarjajo z

zunanjo trgovino. Zelim, da se ta trgovina, dohodkovno povezana s proizvajalci, združuje in da vzpostavi dolgoročno, predvsem pa celovito gospodarsko sodelovanje s tujino. Žal nam gre pri tem stvar bolj počasi od rok.

● Pravi, da ima vsak župan - svoje glavobole. Kateri torej mučijo župana občine Center?

Svojevredna struktura prebivalstva nam povzroča seveda specifičen položaj tudi na področju skupne porabe oziroma družbenih dejavnosti. Na vrsti področij imamo velike težave. To se sicer prav neverjetno sliši, saj ima naša občina najvišji nacionalni dohodek na prebivalca v Sloveniji, menda pa tudi v Jugoslaviji. Toda zaradi domicilnega principa prelivanja prispevkov, za financiranje dejavnosti v občini kjer delavci, ki so zaposleni pri nas stalno živijo -

(nadaljevanje na 3. strani)

KAKŠEN JE KAKŠEN NAJ BI BIL CENTER

Hitreje v prenavo

(nadaljevanje s 1. strani)

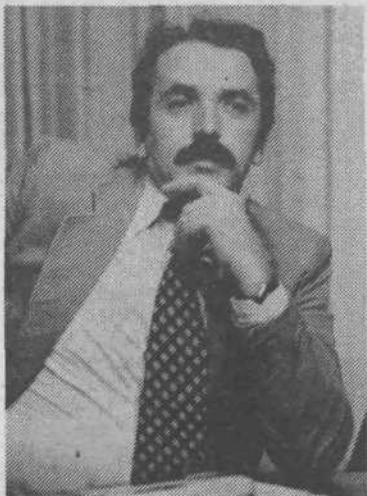
smo v položaju, da na več področjih dejansko mi potrebujemo in dobivamo solidarnostna sredstva. Tako imamo velike probleme pri socialnem skrbstvu. V Ljubljani se nikakor ne moremo dogovoriti, da bi na tem področju prelihanje gladko steklo. To se seveda močno pozna pri delu naše SIS in v uresničevanju zastavljenih programov socialnega skrbstva.

Veliko težav imamo tudi pri izgradnji naše občine, oziroma središča mesta. Še vedno nimamo izdelanega koncepta urbanizacije občine. Nimamo načrta, kako bi center mesta ohranili živ. Vsi predlogi, ki jih izdelujejo zadnja leta, so usmerjeni v nekakšno cityzacija mestnega središča. Hočejo zgraditi čim več poslovnih prostorov. Stanovanjsko izgradnjo smo s tem povsem postavili, saj imamo predvideno eno samo večjo gradbišče na Poljanah. Toda to ni glavni problem. Tem 38 tisoč ljudem, ki že živijo v središču mesta moramo omogočiti normalno življenje. Če bomo še naprej sledili poti zadnjih let ali desetletij, nam bo center mesta izumrl. Nesprejemljivo je recimo za nas, da se je začela večina aktivnega prebivalstva seliti drugam, kjer ima boljše življenjske pogoje. Zato je za Center življenjsko važna prenova Stare Ljubljane. Naš cilj je, da tam moderniziramo stanovanja, da bodo lahko ljudje še naprej živeli v njih. Tu zadevamo na velikanške težave, ki nam jih povzroča spomeniško varstvo.

● **Leto 1980 bo pomenilo prvi korak v naslednjem srednjeročnem obdobju. Kakšen bo ta korak občine Center, predvsem na gospodarskem področju?**

ZDENE MALI:

Prihodnje leto bo težje, kot so bila prejšnja. Zato bomo v Centru morali pospešiti reševanje nakopičenih zaostrenih vprašanj, s katerimi smo se srečevali doslej. Druge poti ni. Gospodarski razvoj občine sicer dosega globalne okvire razvoja, vendar z nekaterimi odstopanji. Rast zaposlovanja je hitrejša od planirane, rast produktivnosti pa nižja. Pospešiti bo treba tudi preusmeritev zunanjetrgovinskih organizacij iz pretežno uvozne

na izvozno usmeritev. Na področju delitve opažamo povečevanje deleža za skupno porabo in zmanjševanje razpoložljivih prostih sredstev za širjenje in izboljšanje materialne osnove dela. Pojavljajo se nam težnje po uravnilovki v delitvi osebnih dohodkov, ne oziraje se na dejanski prispevek delavca pri ustvarjanju dohodka. Kljub pobudam v preteklem obdobju smo še vedno premalo storili za hitrejšo uresničevanje dohodkovnih odnosov ter združevanje dela in sredstev zlasti med proizvodnjo in trgovino ter tudi znotraj same trgovine, turizma, gostinstva itd.

Določene zamude ugotavljamo tudi v aktivnosti posameznih nosilcev planiranja pri snovanju novih srednjeročnih planov. Tako SIS družbenih dejavnosti še vedno nimajo pripravljenih ocen razvojnih možnosti. Pa tudi v vseh tozidih še niso izdelali svojih smernic.

● **Lahko naštejete nekaj osnovnih kazipotov razvoja občine v naslednjem letu?**

Predvidevamo nekoliko počasnejšo (4 odstotno) rast družbenega proizvoda občine in bolj umirjeno (1 odstotno) rast zaposlovanja. Predvidevamo zmanjšanje rasti zunanjetrgovinske menjave. Pomembno nalogo smo si zastavili v odpravljanju inflacijskih gibanj. Prihodnje leto pa nameravamo še posebej zaostriti tako osebno kot kolektivno odgovornost posameznikov in OZD, ki bi z delitvijo osebnih dohodkov preko dogovorjenih okvirov ogrozili naša prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva.

● **Pustimo nekoliko ob strani področje gospodarjenja, čeprav se bomo v razgovoru bržkone nanj še vrnili. Preusmerimo se nekoliko na komunalne dejavnosti in stanovanjsko gradnjo. Obe področji predstavljata v Centru velik problem. Zakaj je tako?**

BOGDAN OPRESNIK:

Naša občina ima le 498 hektarjev ali 5 kvadratnih kilometrov površine. Na tem majhnem prostoru pa je kar dva in pol milijona kvadratnih metrov gradbenega fonda. Od tega je na žalost le polovica stanovanj, ostalo so poslovni in drugi javni prostori. Od vsega prostora zavzemajo proizvodne površine zelo malo prostora – le 85 tisoč kvadratnih metrov. Vse ostalo so zapolnili trgovinski prostori, zdravstvo, šolstvo in ostale značilne dejavnosti, ki so se skoncentrirale v središču mesta.

Čeprav se število prebivalcev v občini iz leta v leto manjša, je gostota naseljenosti še vedno preko 8 tisoč (domicilnih) prebivalcev na kvadratni kilometer. To število podvojijo seveda še tisti, ki vsakodnevno pridejo v Center na delo. Imamo celo področja, kjer pride na hektar zemljišča preko tisoč prebivalcev. To pa je tri do štirikrat več, kot je normalno. Prištejemo k temu še izredno zgosten promet in deset tisoče avtomobilov, ki vsak dan parkirajo v mestnem središču. Zato ni čudno, da se občani Centra upirajo vsaki novogradnji na tem prostoru, celo takrat, ko določene zazidalne načrte že

uskladimo v javnih razpravah. Nekoliko lažje pristajajo le na gradnjo objektov družbenega standarda. Če bi v celoti spoštovali javno mnenje, bi v Centru gradili le zelenice, otroška igrišča in podobno.

Sedaj, ko smo v resnih pripravah na novi prostorski plan Ljubljane in na novi generalni urbanistični plan mesta, si bomo nadvse prizadevali, da ti programi koncept razvoja mestnega središča primerno opredelijo. Nekateri dejavnosti, kot so zdravstvo, kultura, šolstvo itd. bodo morale svoj nadaljnji razvoj oziroma razmah usmeriti izven središča mesta. Tako kot je sedaj ne moremo naprej. Tako bi v občini Center lahko izboljšali življenjske pogoje stanovalcev.

● **Bi se ob načrtih za boljše bivalne pogoje občanov Centra, lahko dotaknili morda tudi obnove Stare Ljubljane. Tudi stvari ne tečejo gladko, saj je (poleg socialnega skrbstva) tudi na tem področju padel na izpitu solidarnostni sistem prelihanja sredstev med ljubljanskimi občinami.**

Politični posluš za reševanje tega problema je v ostalih občinah Ljubljane že nekoliko večji, drugače pa se stvari niso pomaknile naprej. Nekje marca prihodnjega leta bodo že v razpravi programi obnove starega mestnega jedra. Do poletja pa bi naj dobili tudi že vzorčni zazidalni načrt prenove. Ti načrti so nujno potrebni. Sredstva, ki smo jih doslej usmerili v prenavo, namreč zaradi nenačnosti zgubljajo na vrednosti. Doslej smo zaključili eno samo resnično dobro prenavo.

● **Občina Center si, kot kaže, resnično prizadeva humanizirati življenjsko sredino svojih prebivalcev. Imate v tem programu zajeto morda tudi obnovo mestnih parkov?**

Plan obnove v celoti ni izdelan. Zdaj je v obdelavi projekt obnove tivolskega parka. Ta je zaradi pičlih sredstev za vzdrževanje zadnja leta dejansko propadel. S prenavo naj bi začeli že pomladi. Potrebna bodo seveda velika sredstva. Prvi obrok v prihodnjem letu bo 3 milijone din (poleg sredstev rednega vzdrževanja).

Imamo tudi program nekatereh manjših ozelenitvenih posegov v občini. Kakšnih pet do sedem naj bi jih uresničili že prihodnje leto (na Poljanah, ob ulici Moše Pijade, ob Resljevi, Trubarjevi itd.). Pripravlja pa se tudi mestni program celovite prenove javnih zelenih površin v Ljubljani, vendar pa že naprej vemo, da zanj ne bo dovolj denarja.

● **Ko že razpravljamo o komunalnih težavah, omenimo še vaše zastarelo omrežje komunalnih vodov (vodovoda, plinovoda itd.). To je precej načeto in luknjičavo. Ima občina Center načrte tudi za njihovo prenavo?**

Brez dvoma bomo tukaj najprej prizadeti s plinskim omrežjem. V naslednjem srednjeročnem obdobju bomo dali obnovi »plinovoda« vso prednost. Nekateri deli omrežja so stari že preko sto let. S prehodom na uporabo sovjetskega plina, kjer vlada v ceveh višji pritiski, bo treba to omrežje tudi v celoti obnoviti. Odločitev bo padla, ko se bomo prihodnje leto pogovarjali, na kakšen način bomo ogrevali mestno središče, ali s toplo vodo ali s plinom. Nismo namreč več tako bogati, da bi lahko še naprej naša naselja opremljali z vročo vodo in s plinom.

● **Precej je bilo slišati, pa ne le med branjevkami, da bodo obnovili in razširili centralno tržnico ob Tromostovju. Kaj bi naj zajela obnova?**

Eno od poglavij študije »Ključni prometni problemi Ljubljane« zajema tudi ureditev prometnega režima na tej tržnici. Ta je prometno praktično nedostopna, za prodajalce in za kupce. Predlagajo, naj bi tržnico razširili na Pogačarjev trg, del sedanje tržnice (od Kopitarjeve sem) pa bi namestili parkirišče za potrebe tržnice. Seveda bo treba tudi celotni tržni prostor modernizirati. Sicer mu preti, da postane pravi folklorni anahronizem. Po prvih ocenah bi za to potrebovali 50 milijonov dinarjev, ki jih pa trenutno nima nihče. No, med tem smo v Ljubljani zgradili zelo drago tržnico za Bežigradom in bojim se, da se nekaj podobnega dogaja tudi z novo tržnico v Mostah.

Nadaljevanje razgovora za okroglo mizo Dela, kjer je tekel razgovor še o prometu v središču mesta, o združevanju trgovine in gospodarstva, o parkiriščih, otroških vrtcih, tudi o kritičnem socialnem skrbstvu (in medobčinskem prelihanju sredstev za družbene dejavnosti), pa o občinski upravi, ki bi se naj približala občanu in davkih, ki »bi se naj odmaknili od njih«, bomo objavili v naslednji številki Dogovorov.

M. K.

Srečanje s profesorjem Jankom Ravnikom v KS Gradišče

Komisija za prosveto in kulturo pri svetu krajevne skupnosti Gradišče je 14. decembra ob 18. uri pripravila v dvorani stolpnice Iskre na Trgu revolucije večer s prof. Jankom RAVNIKOM, enim naših uglednih krajanov, starostu slovenskih skladateljev, znanim klavirskim pedagogom, alpinistom, mojstrom umetniške fotografije in pionirjem slovenskega filma.

Njegovo glasbeno delo je predstavil dr. Danilo POKORN, predsednik komisije za kulturo pri svetu KS Gradišče. Prisotni so zbrano poslušali solospesve, zborovske skladbe in kompozicije prof. Ravnika, posnete na magnetofonski trak.

89-letni profesor Ravnik pa je pokazal tudi izbor iz svoje bogate zbirke barvnih diapozitivov iz vseh krajev naše domovine, predvsem pa z Gorenjske in jih je tudi sam zavzeto komentiral.

A. Z.

